

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ДИСКУРС

для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня навчання

Освітньо-наукова програма **«Міжнародні економічні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

факультет **економіко-правовий**

2020-2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <i>29 Міжнародні відносини</i>	Нормативна	
Модулів – 2	ОНП <i>«Міжнародні економічні відносини»</i> Спеціальність <i>292 Міжнародні економічні відносини</i>	Рік підготовки: 1-й	
Змістових модулів – 2		Семестр 1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>реферативне дослідження</i>		Лекції	
Загальна кількість годин - 150		40 год.	20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 6	Освітній рівень: <i>Третій (освітньо-науковий) рівень</i>	Практичні, семінарські	
		20 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		88 год.	118 год.
		Індивідуальні завдання	
		2 год.	2 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 40%/60%;

для заочної форми здобуття вищої освіти – 20%/80%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи знань з глобалістики, умов, форм, методів та інструментарію глобальних інтеграційних процесів.

Завдання: вивчення сутності й тенденцій глобальних процесів, цивілізаційних вимірів глобального економічного розвитку; дослідження основних теоретичних концепцій, теорій, моделей, що формують сучасний глобалізаційний дискурс; з'ясування форм, методів, моделей глобальної інтеграції, її суб'єктів та рівнів, принципів і середовища її розвитку, практики реалізації та механізмів регулювання; набуття вмінь аналізувати світогосподарські явища і процеси у контексті глобальних трансформацій.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Глобалізаційний дискурс» спрямована на опанування наступних компетентностей:

- Здатність виявляти та розв'язувати комплексні проблеми в сфері міжнародних економічних відносин, висувати гіпотези та генерувати нові ідеї їх комплексного розв'язання, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань у процесі дослідницько-інноваційної діяльності та професійної практики (*інтегральна компетентність*).

- Здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.
- Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.
- Розуміння теоретичних концепцій, закономірностей, принципів, сучасних тенденцій розвитку процесів глобалізації; вміння визначати наукову проблему, узагальнювати інформацію, робити самостійні висновки щодо розвитку сучасних глобалізаційних процесів, інтеграційного розвитку національної економіки.
- Здатність формулювати та вирішувати сучасні наукові й практичні проблемні питання розвитку міжнародних економічних відносин у контексті глобальних трансформацій.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (ОНП «Міжнародні економічні відносини») у Маріупольському державному університеті:

- Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

- Мати наукове цілісне уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

- Демонструвати глибокі знання основних концепцій, закономірностей, принципів глобалізації, розуміння її теоретичних та практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану; ідентифікувати наукову проблему, узагальнювати інформацію, робити самостійні висновки щодо розвитку сучасних глобалізаційних та інтеграційних процесів.

- Формулювати та вирішувати сучасні наукові й практичні проблемні питання розвитку національних економік та міжнародних економічних відносин у контексті глобальних трансформацій.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Глобалізаційний дискурс» передує вивченню дисципліни «Спеціальні методи економічних досліджень».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати:* природу сучасного глобалізаційного дискурсу, теорії і концепції глобалізації, закономірності, принципи, сучасні тенденції розвитку процесів глобалізації, що відбуваються у світовому господарстві, виміри глобалізаційних процесів;

вміти: визначати наукову проблему, узагальнювати інформацію, робити самостійні висновки щодо розвитку сучасних глобалізаційних процесів, інтеграційного розвитку національної економіки; формулювати та вирішувати сучасні наукові й практичні проблемні питання розвитку міжнародних економічних відносин у контексті глобальних трансформацій.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку

Економічний, соціальний, культурний виміри глобалізації. Специфіка процесів глобалізації в постіндустріальну епоху. Вплив глобалізації на економічний розвиток людства, держави, підприємництва.

Тема 2. Теорії та концепції глобалізації

Теорії виникнення та становлення глобалізації. Теоретико-методологічне підґрунтя виникнення теорій та концепцій глобалізації: теорії модернізації, конвергенції, постіндустріального суспільства. Теорія модернізації (М.Вебер, М.Леві, Г.Мюрдаль). Теорія конвергенції (Дж.Гелбрейт, Р. Арон). Теорії постіндустріального суспільства (Д.Белл, Дж.Гелбрейт).

Концепції масштабів, форм і наслідків глобалізації. Гіперглобалістична концепція (К.Омае, Ф.Фукуяма, А.Джонс, П.Дікен). Скептична концепція (І.Валлерстайн, С.Хантінгтон, Дж.Томсон, П.Херст). Трансформістська концепція (М.Уотерс, Р.Робертсон, Е.Азроянц, О.Білорус, Д.Лук'яненко, Ю.Пахомов). Політекономія світ-системи фінансово- економічного глобалізму.

Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс

Природа сучасного глобалізаційного дискурсу. Глобалістика як самостійна галузь наукового пізнання. Етапи розвитку глобалістики як самостійної галузі наукового пізнання. Римський клуб. Технократична глобалістика. Постіндустріальна глобалістика. Екологічна глобалістика. Культурна глобалістика. Еволюційно-детерміністська глобалістика.

Основні науково-методичні підходи дослідження глобалізації. Економічна лібералізація. Вестернізація. Глобальна інтеграція.

Моделі глобалізаційного дискурсу. Світ-система (І.Валлерстайн, Л.Склер, Е.Гідденс). Глобальний простір, глобальна соціальність (Р.Робертсон, У.Бек, З.Бауман). Детериторизація соціального (А.Аппадурей, П.Левітт).

Сучасний дискурс. Концепція зіткнення цивілізацій (С.Хантінгтон, С.Хоффман). Теорія геоекономіки (Ж.Атталі, Е.Кочетов, О.Некlessа). Концепція хвильового розвитку (Е.Тоффлер). Теорія тріади (К.Омае). Теорія мережевого суспільства (М.Кастельс). Концепція мегаполісів (Дж.Фрідман, П.Тейлор, Р.Сміт). Неомондіалізм (Ф.Фукуяма). Вестернізація (Ф.Фукуяма). Панамериканська теорія глобалізму (О.Білорус). Макдональдизація (Дж.Ритцер). Концепція світової еліти (З.Бжезинський). Теорії транс національності (Л.Гуарнізо, А.Портес). Фінансова інтеграція (Дж.Сорос). Концепція гібридизації (Я.Пітерс) Концепція критичного аналізу (Дж.Стігліц)

Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації

Система критики глобальних процесів.

Глобальна криза ХХІ століття: політекономічний підхід.

Особливості розвитку анти- та альтерглобалізму. Рух альтерглобалізму.

Тема 5. Глобальні проблеми сучасності

Форми прояву та наслідки формування глобальної економічної системи. Ознаки глобальних проблем. Класифікація глобальних проблем людства. Інтерсоціальні

проблеми. Глобальні проблеми в системі «суспільство-природа». Глобальні проблеми в системі «людина-суспільство». Взаємозв'язок глобальних проблем сучасності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ГЛОБАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Тема 6. Глобальна регіоналістика

Глобальні парадигми регіонального розвитку. Загострення регіональних суперечностей у світовій економіці.

Глобальна та регіональна складова міжнародної економічної інтеграції. Парадигма регіонального розвитку в умовах глобальних інтеграційних процесів.

Розвиток регіональної структури світового господарства в умовах глобальних інтеграційних процесів.

Вплив процесів регіональної економічної інтеграції на світову економічну динаміку.

Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.

Генезис теорій регіональної економічної інтеграції.

Детермінанти розвитку основних моделей регіональної інтеграції. Результативність моделей міжнародної регіональної інтеграції

Європейська модель регіональної інтеграції. Північноамериканська модель регіональної інтеграції. Азійсько-тихоокеанська модель регіональної інтеграції.

Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії

Континентальний та трансконтинентальний напрям розвитку регіональної інтеграції.

Інтеграційні стратегії країн в умовах поглиблення глобальної регіоналізації. Рівні взаємообумовлених та взаємопов'язаних стратегічних цілей розвитку країн. Врахування цілей глобальної та регіональної інтеграції в стратегіях національного розвитку. Створення конкурентоспроможної інституційної основи розвитку на регіональному рівні. Реалізація активної стратегії глобальної інтеграції.

Унілатералізм, регіоналізм та мультілатералізм. Концептуальна взаємопов'язаність унілатералізму, регіоналізму та мультілатералізму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна (денна) форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Теоретико-методологічні основи дослідження глобального розвитку												
Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку	17	4	2			11	16	2				14
Тема 2. Теорії та концепції глобалізації	17	4	2			11	19	2	2			15
Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс	21	8	2			11	21	4	2			15
Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації	17	4	2			11	17	2				15
Тема 5. Глобальні проблеми сучасності	17	4	2			11	19	2	2			15
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	89	24	10			55	92	12	6			74
Змістовий модуль 2.												
Глобальна та регіональна складова міжнародної економічної інтеграції												
Тема 6. Глобальна регіоналістика	17	4	2			11	17	2				15
Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.	21	8	2			11	21	4	2			15
Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії	21	4	6			11	18	2	2			14
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	59	16	10			33	56	8	4			44
Усього годин	148	40	20			88	148	20	10			118
Модуль 2												
Реферативне дослідження	2					2	2					2
Разом за модулем 2	2					2	2					2
Усього годин	150	40	20			2	88	150	20	10		118

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку	2	
2.	Тема 2. Теорії та концепції глобалізації	2	2
3.	Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс	2	2
4.	Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації	2	
5.	Тема 5. Глобальні проблеми сучасності	2	2
6.	Тема 6. Глобальна регіоналістика	2	
7.	Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.	2	2
8.	Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії	6	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку	11	14
2.	Тема 2. Теорії та концепції глобалізації	11	15
3.	Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс	11	15
4.	Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації	11	15
5.	Тема 5. Глобальні проблеми сучасності	11	15
6.	Тема 6. Глобальна регіоналістика	11	15
7.	Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.	11	15
8.	Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії	11	14

7. Індивідуальні завдання

Теми реферативних досліджень*

1. Теоретико-методологічна основа досліджень глобалізації.
2. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку. Вплив глобалізації на економічний розвиток людства,
3. Теоретико-методологічні концепції масштабів, форм і наслідків сучасної глобалізації.
4. Ліберально-демократична ідеологія розвитку глобалізаційних процесів: критичний аналіз.
5. Концепція «зіткнення цивілізацій» .
6. Взаємозв'язок глобальних проблем сучасності.
7. Нова технологічна парадигма розвитку глобалізації.
8. Реструктуризація глобального простору.
9. Трансформаційні процеси, що розвиваються в умовах поглиблення глобалізації.
10. Система критики глобальних процесів.

*здобувач має право запропонувати власну тему реферативного дослідження, що відповідає меті і завданням навчальної дисципліни, із урахуванням напрямку дисертаційної роботи, за погодженням із викладачем.

8. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, реферування наукової літератури, робота зпершоджерелами, у тому числі у електронному вигляді.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять (30 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: підготовки реферативного дослідження (20 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

45-50 балів	Здобувач вищої освіти виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вмів аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Виконане індивідуальне завдання продемонструвало здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44 бали	Здобувач вищої освіти в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань розвитку глобалізаційних процесів та аналізувати їх стан. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконане індивідуальне завдання показує, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38 балів	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Індивідуальне завдання виконано на низькому науковому рівні.
0-34 бали	Здобувач вищої освіти не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальне завдання не виконане.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену, який передбачає усну відповідь на питання екзаменаційного білету. Кожен екзаменаційний білет з дисципліни містить два теоретичних питання.

Відповіді під час складання екзамену оцінюються за 50-бальною шкалою (від 0 до 50 балів) – по 25 балів за кожне питання.

Оцінювання відповіді на кожне теоретичне питання відбувається за наступними критеріями:

21-25 балів	теоретичне питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки;
13-20 балів	теоретичне питання розкрито майже в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки;
7-12 балів	значна частина теоретичного питання не була висвітлена;
0-6 балів	більша частина питання не була висвітлена або питання повністю не розкрито.

10. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за виконаний реферат, екзамен.

Питання, які виносяться на екзамен:

1. Сутність та особливості глобалізації як феномену сучасності.
2. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку
3. Фактори та передумови розвитку світових глобалізаційних процесів
4. Основні теоретичні підходи до тлумачення глобалізації
5. Еволюція сучасних концепцій глобалістики.
6. Теоретична основа розвитку теорій глобалізації: теорія постіндустріального суспільства (Д.Белл, Дж.Гелбрейт), теорія модернізації (М.Вебер, М.Леві, Г.Мюрдаль), теорія конвергенції (Дж.Гелбрейт, Р. Арон).
7. Теорія світ-системного аналізу (І.Валлерстайн)
8. Теоретико-методологічні концепції масштабів, форм і наслідків сучасної глобалізації: гіперглобалістична, (К.Омае, Ф.Фукуяма, А.Джонс, П.Дикен, В.Грай) скептична (І.Валлерстайн, Дж.Томпсон, П.Херст) та трансформістська (М.Уотерс, Р.Робертсон, У.Бек).
9. Ліберально-демократична ідеологія розвитку глобалізаційних процесів: сутність, критичний аналіз (Ф.Фукуяма, Ж.Атталі, Дж.Сорос, Дж.Стігліц).
10. Концепція «зіткнення цивілізацій» (С.Хантінгтон, С.Хоффман)
11. Теорії глобальної системи (Л.Склер, У.Робінсон) та геоekonomіки (Ж.Атталі, Е.Кочетов, О.Неклесса)
12. Нова технологічна парадигма розвитку глобалізації. Інформаціоналізм. Теорія мережевого суспільства (М.Кастельс)
13. Концепції реструктуризації простору в умовах глобалізації: теорія тріади (К.Омае), концепції просторово-часової дистанційності (Е.Гідденс) глобальних міст (Р.Сміт, П.Тейлор, Дж.Фрідман, М.Хойлер)
14. Трансформаційні процеси, що розвиваються в умовах поглиблення глобалізації: теорії транснаціональності та транснаціоналізму (Л.Гуарнізо, П.Левітт, А.Портес), «транслокальних діаспор» (А.Аппадурей), гібридизації (Я.Пітерс), макдональдизації (Дж. Ритцер).
15. Школа української глобалістики (О.Білорус, Д.Лук'яненко, Ю.Пахомов, Ю.Павленко, В.Чужиков)
16. Основні риси глобалізації світової економіки.
17. Економічні, соціальні, інформаційні результати глобалізації.
18. Ризики глобалізації для національних економік.
19. Ризики глобалізації для регіональних інтеграційних об'єднань
20. Сутність фінансової глобалізації та її роль у виникненні світової фінансово-економічної кризи
21. Обґрунтуйте, які країни та регіони є найбільш інтегрованими у глобальний економічний простір.
22. Передумови та наслідки глобальних проблем людства та шляхи їх вирішення.
23. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації.
24. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.
25. Європейська модель регіональної інтеграції
26. Північноамериканська модель регіональної інтеграції
27. Азійсько-тихоокеанська модель регіональної інтеграції
28. Особливості залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії
29. Сутність глобального регіоналізму
30. Теоретичні концепції міжнародного економічного регіоналізму та реалії світогосподарської практики

11. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Реферативне дослідження			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		T8		
5	5	5	3	3	3	3	3	20	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання аспірантами реферативного дослідження передбачає роботу з першоджерелами (монографіями, науковими статтями українських та зарубіжних дослідників), методологічним доробком міжнародних організацій та регіональних угруповань, звіти, аналітичні публікації і статистична база національних та міжнародних установ, офіційні веб-сторінки міжнародних організацій, університетів, дослідницьких фондів, он-лайн-бібліотек.

13. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман ; [переклад з англ. І. Андрущенко; за наук.ред. М. Винницького]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.
2. Булатова О.В. Регіональна складова глобальних інтеграційних процесів: монографія / О.В. Булатова, Донецьк: ДонНУ, 2012. – 386с.
3. Власов В.І. Глобалістика: історія, теорія: монографія / В.І. Власов; наук. ред. акад. НАН України О.Г. Білорус і чл.-кор. НААН України В.А. Вергунов. – Вінниця: Нілан ЛТД, 2012. – 570 с.
4. Еволюція світ-системи глобалізму (Стратегічні імперативи співрозвитку) : кол. монографія / [Білорус О. Г., Гаврилюк О. В., Зернецька О. В. та ін.]; кер. авт. кол. і наук. ред., д.е.н., проф., академік О. Г. Білорус. — К. : КНЕУ, 2014. – 429 с.
5. Зварич Р. Є. Геоекономічні детермінанти альтерглобалізації. – Монографія. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 376 с.
6. Регіональна політика Європейського Союзу [Електронний ресурс] : підручник / [за ред. Віктора Чужикова]. – К.: КНЕУ, 2016. – 495с.
7. Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобальної регіоналізації : монографія / під заг. ред. О. В. Булатової. – Маріуполь, МДУ, 2017. – 290 с. – Співавт.: О. В. Захарова, І. Ю. Чентуков.

8. Beck U. What Is Globalization? / Ulrich Beck. – New York : John Wiley & Sons, 2018. – 192c.
9. Chirico J. Globalization: Prospects and Problems / JoAnn Chirico. – N. Y. : SAGE Publications, 2013. – 552 p.
10. Eriksen T. H. Globalization: The Key Concepts / Thomas Hylland Eriksen. – UK: A&C Black, 2014. – 192 p.
11. Eriksen T. H. Globalization: The Key Concepts / Thomas Hylland Eriksen. – UK: A&C Black, 2014. – 192 p.
12. Ferguson Y. H. Globalization: The Return of Borders to a Borderless World? / Y. H. Ferguson, R. W. Mansbach. – London: Routledge, 2012. – 328 p.
13. Friedman J. Globalization, the State, and Violence / Jonathan Friedman. – Lanham : Rowman Altamira, 2003. – 389 p.
14. Held D. Global transformations: Politics, economics and culture / D. Held. – Stanford (Calif.): Stanford University Press, 2002. – 515 p.
15. Held D. Globalization Theory: Approaches and Controversies / D. Held, A. G. McGrew. – Cambridge : Polity, 2007. – 288 p.
16. Huntington S. P. The clash of civilizations and the remarking of world order / S. P. Huntington. – London : The Free Press, 2002. – 370 p.
17. Lechner F. J. Globalization: The Making of World Society / Frank J. Lechner. – Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2009. – 317 p.
18. McGrew A. Globalization Theory: Approaches and Controversies / A. McGrew, D. Held. – London – Cambridge : Polity, 2007. – 288 p.
19. Meyer B. Globalization and Identity: Dialectics of Flow and Closure / B. Meyer, P. Geschiere. – Verlag : Wiley-Blackwell, 1999. – 344p.
20. Milliot E. The Paradoxes of Globalisation / E. Milliot, N. Tournois. – Chippenham and Eastbourne : CPI Antony Rowe, 2010. – 313 p.
21. Pleyers G. Alter-Globalization: Becoming Actors in a Global Age / Geoffrey Pleyers. – London : John Wiley & Sons, 2013. – 336 p.
22. Robertson R. The three waves of globalization: A history of a developing global consciousness / R. Robertson. – Nova Scotia : Fernwood Pub, 2003. – P. 7–11.
23. Robinson W. Theories of Globalization / W. Robinson // Blackwell Companion to Globalization / G. Ritzer. – Oxford: Blackwell, 2007. – P.125-143. – URL: <http://www.soc.ucsb.edu/faculty/robinson/publications.html>
24. Robson P. The Economies of International Integration/ P. Robson – [3-rd ed.]. – London: Routledge, 1998. – 334 p.
25. Steger M. B. Globalization: A Very Short Introduction / Manfred B. Steger. – N. Y. : Oxford University Press, 2017. – 176 p.
26. Stiglitz J. Globalization and Its Discontents / Joseph Stiglitz. – UK : Penguin, 2015. – 320 p.
27. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition / I. Wallerstein // International Sociology. – 2000. – Т. 15 (2), №6. – P. 249–265.
28. Waters M. Globalization / Malcolm Waters. – London : Routledge, 2013. – 268 p. – (2-ге вид. : допов. та випр.).
29. Yip G. Total Global Strategy. (3rd ed.) / G. Yip, T. Hult. – Boston : Pearson, 2012. – 320 p.

Допоміжні

1. Безрукова Н. В. Економічна глобалізація: аналіз основних протиріч та наслідків [Електронний ресурс] / Н. В. Безрукова, В. А. Свічкарь // Економіка і регіон. – 2016. – № 3. – С. 62–67. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2016_3_10.
2. Белл Д., Иноземцев В. Эпоха разобщенности: Размышления о мире XXI века. - М.: «Свобод. мысль», 2007. – 303 с.
3. Булатова О. Интеграційні процеси та глобальні регіони/ О.Булатова, Ю.Чентуков, І.Чентуков//Журнал європейської економіки. - Том 17. - № 3 (66). Липень–вересень 2018. – С.297-309
4. Булатова О.В. Європейський регіоналізм та регіональна політика// Вісник МДУ. Серія: Економіка. – 2017. – Вип. 14. – С.131-140
5. Булатова О.В. Міждисциплінарний підхід дослідження процесів глобальної

- регіоналізації // Міжнародні відносини. Серія : Економічні науки. – 2018. – Т. 2, № 15, спецвип. : у 2 ч., ч. 2 : Матеріали міжнар. наук. симпозиуму «Міждисциплінарність у міжнародних відносинах: теорія, методологія, практика», 17 трав. 2018 р. – С. 7–10.
6. Булатова О.В. Розвиток північноамериканської моделі інтеграції: континентальний та трансконтинентальний напрями // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка / за заг. ред. К. В. Балабанова. – Маріуполь, 2015. – Вип. 9. – С. 160–165. – Співавт. І. Ю. Чентуков.
  7. Валлерстайн І. Кінець знаомого мира: Соціологія ХХІ в. / І. Валер-стайн; пер. с англ. под ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Логос, 2003. – 368 с.
  8. Валлерстайн І. Міросистемний аналіз: Введення / І. Валлерстайн ; пер.Н. Тюкиной. – М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. – 248 с.
  9. Гаврилко П. П. Глобалізація як вектор світового структурного розвитку [Електронний ресурс] / П. П. Гаврилко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 8. – С. 17–20. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_8_6.
  10. Гаврилюк О. В. Глобалізація: ідентифікація геополітичних та економічних загроз [Електронний ресурс] / О. В. Гаврилюк // Наукові праці НДФІ. – 2015. – Вип. 2. – С. 5–16. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2015_2_2.
  11. Гражевська Н. Економічні системи епохи глобальних змін / Н. Гражевська. – К.:Знання, 2008 – 431с.
  12. Данилова Т. В. Глобалізація vs антиглобалізація: до постановки проблеми [Електронний ресурс] / Т. В. Данилова // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Гуманітарні студії. – 2016. – Вип. 246. – С. 80–87. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvubgc_2016_246_12.
  13. Дятлова В. В. Глобалізація світової економіки: сучасні тенденції та протиріччя процесу [Електронний ресурс] / В. В. Дятлова, Н. В. Бородаєнко, К.В. Положенцева // Менеджер. – 2016. – № 2. – С. 16–23. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2016_2_4.
  14. Зварич Р. Є. Асиметрія розвитку глобальної економіки / Роман Євгенович Зварич // Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». – 2018. – № 1-1 (44). – С. 32–36.
  15. Зварич Р. Є. Геоелекономічні детермінанти альтерглобалізації. Монографія. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 376 с.
  16. Зварич Р. Є. Етимологія, теорія, концептуалізація та вимір глобалізації / Роман Євгенович Зварич // Журнал європейської економіки. – 2016. – Т. 15, №4. – С. 407–423.
  17. Зварич Р. Є. Системні детермінанти нерівномірного економічного розвитку глобалізованого світу / Роман Євгенович Зварич // Світ фінансів. – 2018. – Вип. 1(54). – С. 139–149.
  18. Зверяков М. І. Глобалізація і деіндустріалізація: зміст, суперечності та способи їх розв'язання [Електронний ресурс] / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2017. – № 11. – С. 3–16.
  19. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: монографія / Т.В. Кальченко. – К. : КНЕУ, 2006. – 248с.
  20. Мельник Т. М. Забезпечення економічного суверенітету в умовах відкритості економіки / Т. М. Мельник // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. – № 1. – С. 147–157. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2015_1_14.
  21. Микитась В. В. Глобалізація як контекст формування економічної політики держави [Електронний ресурс] / В. В. Микитась // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 4. – С. 11–14. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_4_4.
  22. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України : монографія / В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін. ; за наук. ред. А. Крисоватого, Є. Савельєва. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – С. 40–54.
  23. Панченко В.Г. Глобальні виміри неопротекціонізму: теорія і практика. К. Аграр Медіа Груп, 2018. – 618 с.
  24. Попова А. М. Глобалізація як фактор розвитку економіки України [Електронний ресурс] / А. М. Попова // Молодий вчений. – 2015. – № 9(2). – С. 17–20. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_9\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_9(2)_5).
  25. Регіональні перетворення у світовому та українському вимірах: моногр. / за наук. ред.

- проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 388 с.
26. Резнікова Н.В. Економічна незалежність країн в умовах глобальних трансформацій / Н.В.Резнікова — К. АграрМедіаГруп, 2018. — 460 с.
  27. Рижков М. М. Американізація, модернізація та глобалізація політичних комунікацій у міжнародних відносинах [Електронний ресурс] / М. М. Рижков, А. С. Носенко // Проблеми міжнародних відносин. – 2015. – Вип. 10-11. – С. 113–124. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pmv_2015_10-11_11.
  28. Рогач О.І. Глобальні ланцюжки створення вартості багатонаціональних підприємств /О. І. Рогач//Міжнародні відносини Серія: Економічні науки. – 2018. – № 10.
  29. Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобальної регіоналізації: монографія / Під ред. Булатової О.В. - Маріуполь, МДУ, 2017. – 290 с.
  30. Сардак С.Е. Потенціал економічного розвитку ASEAN // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. - Випуск 5 (05). - 2016. С.41-44
  31. Сіденко В.Р. Кризові процеси у розвитку інтеграції в ЄС: витоки та перспективи Економіка і прогнозування. -2017. - № 1. - С.7-34
  32. Сідоров В., Пасмор М. Регіональна економічна інтеграція. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. № 2. -С.90-98
  33. Сорос Дж. О глобализации / Дж.Сорос; [пер. с англ. А.Башкирова]. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 224с.
  34. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Дж.Стігліц ; [пер. з англ. А.Іщенко]. – К.: Вид.дім «КМ «Академія», 2003. – 252с.
  35. Столярчук Я. Реалізація глобальних цілей США: континентально-інтеграційний контекст/Ярослава Столярчук, Андрій Светлов // Міжнародна економічна політика.- 2013. - № 1 (18). – С .21-40
  36. Федірко Н. Макроекономічні ефекти міжнародної регіональної економічної інтеграції: світова практика та виклики для України / Н. Федірко, А. Константинова // Міжнародна економічна політика. - 2015. - № 1 (22). – С. 155-179.
  37. Фукуяма Ф. Сильное государство: Управление и мировой порядок в XXI веке / Ф. Фукуяма ; [пер. с англ.]. – М: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. – 220, [4] с.
  38. Хватов Ю.Ю., Трампономіка і міжнародна торгівля Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки". (Спеціальний випуск). 2018. № 16 [Http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/204](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/204)
  39. Чугасв О. А Асиметрії ефективності економічної інтеграції Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки". (Спеціальний випуск). 2018. № 16 [Http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/204](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/204)
  40. Чужиков В. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія: монографія / В. Чужиков. – К.: КНЕУ, 2008. – 272с.
  41. Швиданенко О. А. Глобалізація ринкової системи: детермінанти розвитку та регулювання [Електронний ресурс] / О. А. Швиданенко // Незалежний аудитор. – 2015. – № 14. – С. 46–53. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Na_2015_14_8.
  42. Шифф М. Региональная интеграция и развитие / М. Шифф, А.Л.Уинтерс ; [пер.с англ.] / Всемирный банк. – М.: Издательство «Весь мир», 2005. – 376с.
  43. Albertin G. Regionalism or Multilateralism? A Political Economy Choice / G.Albertin. – Washington: International Monetary Fund. 2008. – 26 p.
  44. Balassa B. The theory of Economic Integration / B. Balassa. – Homewood, Illi-nois: Richard D. Irvin, 1961. – 304p.
  45. Baldwin R. Twenty-First Century Regionalism, Doha, and the Future of the WTO [Electronic resource] / R. Baldwin // Economic Policy Program. April 7, 2011. – URL: http://graduateinstitute.ch/ctei/ctei_people/baldwin/publications_regionalism.html
  46. Bhagwati J. World Trade And The Doha Round. Final Report Of The High-Level Trade Experts Group [Electronic resource] / J. Bhagwati , P.Sutherland. – London: Information Policy Team, The National Archives, Kew, 2011. – 56p. – URL: www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence
  47. Bhagwati J. Termites in the Trading System How Preferential Agreements Undermine Free Trade / J. Bhagwati. – Oxford University Press, 2008. – 160 p.
  48. Chang H. Globalization, Economic Development and the Role of the State / Ha-Joon Chang. – London : Zed Books, 2003. – 335 p.

49. Five hidden ways that globalization is changing. McKinsey Global Institute January 2019 <https://www.mckinsey.com/featured-insights/innovation-and-growth/five-hidden-ways-that-globalization-is-changing>
50. Frankel J.A. Trading Blocs in the World Economic System / J.A. Frankel, E. Stein, S.-J. Wei Regional. – Peterson Institute: Business & Economics, 1997. – 364p.
51. Future Global Shocks. Improving risk governance OECD. Reviews of Risk. [Electronic resource]. – Management Policies OECD Publishing, 2011. – 138p. – URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/24/36/48256382.pdf>
52. Global Trends 2025: A Transformed World [Electronic resource]. – Washington US Government Printing Office, 2008. – 99p. – URL: www.dni.gov/nic/NIC_2025_project.html
53. Haas E. Beyond the Nation State: Functionalism and International Organization / E.B. Haas. – Colchester : European Consortium for Political Research Press, 2008. - 250p.
54. Jara, A. The Future of Globalization Under New Political Realities// Global Journal of Emerging Market Economies. - Vol 9 Issue 1-3. - P. 75-85.
55. Keohane R. O. Power and interdependence / R. O. Keohane, J. S. Nye. – Boston : Longman, 2012. – 230 p.
56. My Region, My Europe, Our Future. Seventh report on economic, social and territorial cohesion. - Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. – 249p.
57. Perkmann M. Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions / M. Perkmann, N.-L. Sum. – N.-Y: Macmillan, 2002. – 288p.
58. Radzhabova, Z.K., Radzhabov, O.T., Isaev, M.G., (...), Aliev, M.A., Mirimova, A.A. Contents and essence of world economy globalization // Journal of Social Sciences Research. - 2018. -Special Issue 5. - P. 34-40.
59. Robertson R. The three waves of globalization: A history of a developing global consciousness / R. Robertson. – Nova Scotia : Fernwood Pub, 2003. – P. 7–11.
60. Villarreal M.A. NAFTA at 20: Overview and Trade Effects//M. Angeles Villarreal, Ian F. Fergusson. – Congressional Research Service. – April 28, 2014. – 32p. <https://fas.org/sgp/crs/row/R42965.pdf>
61. Waters M. Globalization / Malcolm Waters. – London : Routledge, 2013. – 268 p.
62. Witkowska, J. Integration Processes in the Global Economy: Current State and Prospects. The Cases of the European Union, ASEAN Economic Community, and NAFTA. - Comparative Economic Research. -2016. – Vol. 19, Issue 4. – P. 47-65.

Интернет-ресурси

1. <http://ec.europa.eu/> – European Commission [Official website].
2. <http://rtais.wto.org/> – Regional Trade Agreements Information System. WTO [Official website]
3. <http://stats.oecd.org> – Organisation for economic co-operation and development [Official website].
4. <http://www.asean.org> – ASEAN [Official website].
5. <http://econ.worldbank.org> – The World Bank [Official website]
6. <http://www.eib.org> – EIB [Official website]
7. <http://www.nafta-sec-alena.org/> – NAFTA Secretariat [Official website]
8. <http://unctad.org> – United Nations Conference on Trade and Development [Official website]
9. <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html> – KOF Globalisation Index [Official website]

Додаток до Робочої програми навчальної дисципліни щодо внесення змін

Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри протокол № ____ від
«____» _____ 20_р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)
(підпис) (Ім'я, прізвище)

Аркуш обліку змін

№ п/п	№ та зміст пункту, до якого внесено зміни	ПБ викладача	Підпис викладача